

CARMEN

López

María del Carmen López Bonilla

La que va poder ser la primera advocada espanyola

Madrid, 1898-1958

María del Carmen Basilia López Bonilla és la protagonista d'una història que ha servit per a sostenir que pogué ser la primera dona a incorporar-se a un col·legi d'advocats a Espanya. Neix a Madrid el 28 de febrer del 1898, filla de Lorenzo López Martín, empleat, natural de Mazarambroz, i d'Aquilina Bonilla Torralva, natural de Malpica. Finalitzarà els estudis de batxillerat a l'Institut Cardenal Cisneros de Madrid, el 21 de juny del 1915, amb meritòria qualificació d'excel·lent. Se li expedeix el títol el 8 de març del 1916.

Ingressà a la Facultat de Dret de la Universitat Central de Madrid, en què es va matricular en el curs 1915-1916 (preparatori). Finalitzà la llicenciatura al 1921 (segons Guil i Flecha). Sol·licita la expedició del títol de llicenciat el 4 d'abril de 1922, que li serà expedit el 12 d'abril, i recollit per la interessada l'11 de juliol de 1922. Estudis de Dret que va dur a terme amb certes penúries, però amb meritòries qualificacions, atesos els escassos recursos econòmics del seu pare, pel que sembla portar a les dependències del Ministeri de Gràcia i Justícia, però va merèixer meritòries qualificacions als exàmens.

Es va recórrer a l'auxili d'una associació femenina (Cruzada de Mujeres Españolas) per pagar la taxa d'expedició del títol. Això es dedueix de l'entrevista que Cristóbal de Castro li feu per a la revista *Nuevo Mundo* (Madrid), del 13 de gener del 1922, sota el títol "Las mujeres: la primera abogada", en que va inserir una fotografia seva en primer pla vestida amb toga i birret professionals, feta per Padró.

Davant de la perspectiva d'ingressar en el Col·legi d'Advocats, haurà de pagar-se també la quota d'entrada. L'auxili per a això se li proposarà, sembla ser, des de l'any anterior a acabar la carrera. El 1921, Carmen López Bonilla "iniciará los trámites de colegiación en la corporación madrileña". Manuel Góngora Echenique n'anticiparà la benvinguda en el seu article "La primera mujer abogado: Señorita Carmen López Bonilla", amb una fotografia

inserir de la protagonista, publicat al *Boletín del Colegio de Abogados de Madrid*, número 33, tercer trimestre del 1921.

La Junta de Govern del Col·legi d'Advocats de Madrid acordà el 31 d'octubre del 1921 que ho resoldria quan la sol·licitud d'incorporació s'instés formalment. Mentrestant, Carmen López Bonilla el 5 de gener del 1924 presentarà instància al president del Directori Militar, sol·licitant "(...) se publique un Real Decreto por el que se autorice a las mujeres para poder concurrir a oposiciones de Registro de la Propiedad, Notarías, etc... cuando se hallen en posesión del título de Licenciadas en Derecho expedido por Universidades del Estado (...)". La sol·licitud serà desestimada per la Reial ordre de 24 d'abril de 1924.

Presentarà per fi la sol·licitud d'incorporació al Col·legi d' Advocats de Madrid el 25 de novembre del 1930, que s'acceptarà en sessió de Junta de Govern d'aquell mateix dia, amb efecte el 2 de desembre. El motiu pel qual als anys vint no presentarà sol·licitud d'incorporació al Col·legi de Advocats de Madrid, serà, com anys més tard reconegué ella mateixa en la sol·licitud d'admissió col·legial, el matrimoni, que va contraure el 16 d'agost del 1922.

Obtindrà plaça l'agost del 1925 com a vigilant administrativa en la Direcció General de Seguretat. En el període 1936-1938 ocuparà el lloc d'oficial major en el Tribunal de Garanties Constitucionals, que el 4 de maig del 1938 resolgué expedient contra ella pel càrrec d'hostilitat al règim, sense sanció. El *Boletín Oficial del Estado* del 3 d'agost del 1939 publicarà la baixa definitiva de Carmen López Bonilla al Cos Nacional d'Investigació i Vigilància de la Direcció General de Seguretat, per no haver-se presentat a la seva feina davant de les autoritats del nou règim. Finalment, per Ordre de 7 de desembre de 1939, serà readmesa sense sanció al seu lloc a la presidència del Govern. Morirà a Madrid el 24 de juliol del 1958. De professió, "Abogado".

José Santiago Yanes Pérez
Doctor en Dret
Universidad de las Palmas de Gran Canaria

Referències:

- Barabino Ballesteros, José Mario (2014). *Nueva reseña histórica del Colegio de Abogados de Madrid*. Valencia: Ilustre Colegio de Abogados de Madrid, Tirant lo Blanch.
- Guil Bozal, Ana; Flecha García, Consuelo (2015). Universitarias en España: de los inicios a la actualidad. *Revista de Historia de la Educación Latinoamericana*, vol. 17, 24, 125-148.
- Pradas, José Manuel (2014). Lo que pudo ser y no fue. Homenaje a Carmen López Bonilla, *Otrosí: revista del Colegio de Abogados de Madrid*, 4, 2014, 37-39.

- Yanes Pérez, José Santiago (2020). *Superando la prohibición. Mujer abogacía y otras carreras jurídicas en España*. Santa Cruz de Tenerife: Oristán.

Citació suggerida:

Yanes Pérez, José Santiago (2022). María del Carmen López Bonilla. *Dones juristes pioneres: record i memòria* [Recurs electrònic], Universitat Autònoma de Barcelona, novembre 2022. En: <https://ddd.uab.cat/record/268730>

Aquesta nota biogràfica pertany al projecte *Dones juristes pioneres: record i memòria*, novembre 2022, dut a terme en el marc d'un projecte d'innovació i de millora de la qualitat docent de la UAB 2021. Investigadora principal: María Jesús García Morales. Núm. ajut GI515402.

